

VRTEC.

Izhaja
1. dné
vsacega
meseca
na celej
póli in
stoji za
vse leto
3 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
nasprej
plačuje
in po-
kljaja u-
redništ-
vu v
Linger-
jevih
ulicah
biš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 8.

V Ljubljani 1. avgusta 1877.

Leto VII.

Pes in mačka.

M

očnik mački sta lizáli
Iz črepinje pred vežó,
Nijsta se nikôgar bali
Ni za rep ni za glavó.

Njuna za ne bodi tréba
Od plotú sovražen ves
K sklédi pride ter zadržéba
Dárovčev požréšni pes.

Plaha máčica mladica
Mjavkne, pod deské zbeží;
Zakriví hrbét starica,
Puhne v psa in zakriči:

„Vzdigni se mi na podpláte,
Pasji lačni pritepúh!
Ali planem s parklji ná-te,
Ako mi ostaneš gluha.“

Dim so cucku te beséde,
Zavrči in zamrmrá:
„Ne umáknem se od skléde,
Dôkler imam kaj zobá!“

Mačka ljuta se razšíri,
Prásči mu takój za vrát,
Lápe*) vzdigne vse četíri,
Kožuh šiva spred in zád.

Psa bolí, da v kót zavíli,
Ves krváv in razkodrán,
Vzdíha, sebi sam se smíli,
Tépen, od jedí odgnán.

Vidiš, vsako húdo delo
Kes, pokoro in bridkóst
Bode ino je imélo —
To ti bodi uk, mladóst!

Radoslav.

*) Lápa = taca.

Ubožni ribič.

Ne daleč od izliva velikanske reke Dunava, ki dela plodonosno avstrijsko-ogrsko zemljo, živel je ubožen ribič. Razven svoje samotne in nizke koče, svoje dobre sopróge, svojih bogaboječih otrok in svojih mrež, kládiva in čolna nij imel ničesar na tem svetu. Poleg vsega tega je bil vendar zadovoljen in srečen tudi s tem malim, kar je imel, ker si je s težavnim ribjim lovom zmirom toliko zaslužil, da mu nij dobra in pobožna družinica gladú trpela. Nikoli ga nij bilo slišati zdihovati, razven takrat, kadar je molil k dobremu Bogu, nikoli mu nij padla nobena solza na njegova bleda lica, razven takrat, kadar se je svojemu stvarniku v gorečej molitvi zahvaljeval za vse prežete dobrote.

Nekaj časa sèm, godilo se mu je zeló slabo; preteklo je že več tednov, da nij mogel uloviti nobene ribe; a po vsej okolici je bila huda lakota in draginja. Vse žitnice so bile prazne, in tudi drugi živež je v ceni zeló poskočil.

Andrej, tako je bilo imé ubožnemu ribiču, ki je bil primoran prodati jedino kravico, katera je do sih dob redila njegovo družino, šel je večkrat lačen s svojimi otročiči od mize. Ves obupen je večkrat padel na koleni in prosil vsemogočnega očeta in nebesih za pomoč in rešenje iz te velike nesreče. Ljudska pomoč se mu je zdela nemogoča.

Necega dné, opravivši z največjo vdanostjo v Boga svojo jutranjo molitev, vzame mreže in otide na ribji lov. Ali moj Bog! ves dan pridno dela in se potí, pa niti jedne ribice ne vjame, človek bi mislil, da v celem Dunavu niti jedne ribe nij. Že se je začelo mračiti, da vrže še jedenkrat mrežo v vodo, in glej, za nekaj časa začuti nekaj zeló težkega v svojej mreži. Naglo jo potegne na suho, da pogleda, kaj je bilo v njej. Ali kako se prestraši, ko namesto rib izvleče mrtvo, od povodnih živali že vse oglodano človeško truplo. V obupnosti pade na zemljo in gorke solze toči, da ga je njegovo upanje tako goljufalo. Čez nekaj časa dobí zopet pogum, vstane in gre do mrtvega trupla, da je pokoplje, kakor nam naša sveta kerščanska vera zapoveduje. A najpred otide domóv po lopato, ter jo prinese na omenjeni kraj brez vsega ropota, da nij živa duša nič znala zato. Že izkoplje dosti globoko jamo, da se mu najedenkrat nekaj pred očmi zasveti. Hitro vzame svetlečo stvar v roke in glej čuda! v roki ima veliko grudo suhega zlata. Kakor se je poprej ustrašil mrtvega človeškega trupla, tako ga tudi zdaj obide neka nepopisljiva grôza. Kakor kak kamenen stolp je stal nepremakljiv in strmeč, ter je razmišljal prečudne dogodke denšnjega dné. Takó premišljajočega izbudi tuja roka iz teh prečudnih sanj. Nehoté mu izpade gruda zlatá iz rok, a pred soboj ugleda gospoda župnika iz bližnje vasi, katerega so vsi ljubili in spoštovali kakor svojega najboljšega očeta. Na župnikovo vprašanje, kaj tukaj dela, izpové mu ribič vse odkritosrčno, kaj se mu je danes čudnega prigodilo, in kako je ravnokar hotel pokopati najdeno človeško truplo po krščanskem običaji. Pobožni gospod župnik pohvalijo njegovo naméro ter ga ob enem tudi podučé, da ne sme tako na tihoma in skrivno pokopati najdenega trupla in tudi ne spraviti najdenega zlatá, ker je to treba poprej naznani gosposki, da ne pade nanj kako sumničenje umorstva ali kakega družega hudodelstva.

Andrej je poslušal svèt gospoda župnika, ter se je tako rešil vsacega sumničenja in si ohranil dobro in mirno vest. Izročivši najdeno zlato deželnej gosposki, dobi njemu pripadajočo tretjino, in ko prodá ta kos zlata, bil je imovít človek. Zboljšal je svoje ubožno stanje, kupil si je nekoliko zemljišča in pridno delal s svojo družinico. Zdaj mu nij bilo treba več pomanjkanja terpeti. A tudi zanaprej je bil še vedno dober in bogaboječ. Otroke je pošiljal v šolo, da se kaj koristnega naučé, ter se je večkrat zahvaljeval Bogu za veliko milost in dobroto, katero mu je izkazal v njegovej največjej potrebi.

Na óni kraj, kjer je našel zlató in je hotel mrtvo truplo zakopati, dal je narediti v spomin svoje sreče kamenen križ, katerega je večkrat obiskaval s svojimi otročiči, da se dobremu nebeškemu očetu zahvali.

Io. Simić.

Nesreča v gozdu.

Stepanček, sin necega lovca, bil je komaj 12 let star, pa je užé dobro znal puško nositi. Oče so ga večkrat vzeli s soboj, kadar so šli v gozd divjačino streljat, ter so ga učili, kako je treba s puško ravnati, ako hoče kdaj dober lovec biti. Stepančku se je dopala ta lovska zabava, in večkrat se je po tihem izmuzal iz hiše ter je šel v gozd s puško čez ramo. Oče nijso znali, da Stepanček hodi sam na lov, drugače bi mu bili kaj tacega ostro prepovedali. Necega dné pridejo oče domóv, ter začnó pripovedovati, kako užé dalj časa iščejo v gozdu lisice, ki jim mnogo kvare dela, ali te grde tatice nij mogoče nikakor dobiti v pest. „Nu, zdaj užé vem, kod se klati ta spak od grde živali“ pristavijo oče, „in jutri bi jo gotovo ustrelil, ako bi ne imel opravlka v mestu.“ Žal mi je, da moram ravno jutri iz doma, ker bi rad po vsakej ceni, da óno zvito tatico prej ko mogoče kaznujem.“

Stepanček je napeto poslušal očeta, ter si takój mislil: „ha! užé znam, kaj mi je storiti, — oče otidejo v mesto, a jaz lepo v gozd, in če zasledim lisico — ej, to bode veselje — živijo!“

In res, — zjutraj zgodaj otidejo oče v mesto po svojem opraviilu, a Stepanček se tiho ukrade iz hiše ter otide v gozd lisice iskat. Dolgo je hodil po gozdu sèm ter tjà in iskal, ne bi li našel lisičjega sledú. Zdajci postoji, ter reče: „evo ga“, to je lisičji sled! Počasi vzame puško z rame, napné petelina ter tiho stopa naprej. Skrije se za neko debelo drevo kraj gozda. Ne stoji dolgo, da zagleda za bližnjim grmom lisičjo dlako. Takój naméri puško — puf! — puška počí, da se je daleč razlegalo po gozdu. Ali v istem času, ko Stepanček hití, da bi pobral svoj plen, sklone se človek izza grmovja ter zavpije: „oh, pomagajte, nekdo me je ustrelil!“ In ubogi človek se zopet zgrudi na zemljo, kakor da bi bil mrtev. Stepančka obide strahovita groza; lasje se mu ščetinijo na glavi, in kakor da bi ga strela nesla, hití iz gozda; — v prsih sliši neki notranji glas, ki mu pravi: „moj Bog, moj Bog! Stepanček, človeka si ustrelil! — Ti si ubijalec!“

Obstreljeni človek se v tem zopet sklone na kolena ter prosi memo idoče ljudi, da bi mu pomagali. Dva človeka ga primeta in odneseta v bližnjo hišo.

Nesrečni človek je bil pastír iz vasí; star človek, ki je užé več let mirno in srečno pasel svojo čedo po ondotnej okolici. Ves ta čas se mu nij še nikoli prigodila kaka nesreča do denšnjega dne, ko je legel za grm, da si malo

odpočije. Ali ravno danes pride lovčev Stepanček s svojo nesrečno puško; ugleda za grmom pastirjevo torbo, ki je bila od telečje kože in kosmata, ter mislèč si, da je to lisičje krzno, izsiplje na ubozega človeka iz puške močni náboj, ki ga je bil pripravil za lisico. Nihče nij niti slutil, da bi bil Stepanček obstrelil vaškega pastirja. Ravno tako po tihem se je priplazil zopet domóv, kakor je bil otišél iz doma; nihče ga nij bil zapazil. Ali od ónega trenutka bilo mu je prestatí veliko skrbí in straha.

Zvečer pridejo oče domóv, ter pripovedujejo, da se je danes zjutraj velika nesreča zgodila v gozdu; starega pastirja iz bližnje vasi je nekdo obstrelil, da ubogi človek zdaj strašne bolečine trpi. Težko, da bi ostal pri življenji. „Sam Bog ga védi, kdo bi bil ta ubijalec,“ rečejo oče in se zamislijo. „Brž ko ne je bil to kak zverinski tat, ki nam divjačino krade po gozdih!“ Ko oče tako govoré, vderó se Stepančku debele solzé po licih; s sklenjenima rokama pade na koleni pred očeta, ter jih jokajóč prosi: „oh, oče! odpustite mi, odpustite mi, vse, vse vam povem!“ Oče in mati obledita od velicega strahú! Ko Stepanček prestane jokati, izpové vse natanko, kako je bilo z nesrečnim človekom. Oče so svojega sina ostro kaznovali in poslali po zdravnika, da bi pomagal obstreljenemu pastirju.

Pastir zopet srečno ozdravi. Stepanček ga je rad in večkrat obiskaval in prosil odpuščenja, obetajóč, da nikoli več ne bode šel s puško v gozd. In res; — še le ko je dorastel, dal se je pogovoriti, da je šel zopet na lov.

Dobri otroci v cerkvi.

Dobri otroci radi hodijo v cerkev in se lepo védejo v njej. V cerkvi so tihi in mirni; pazijo na besedo božjo in na vse, kar se v cerkvi bere ali poje.

Dobri otroci v cerkvi molijo za svoje zdravje in za zdravje svojih staršev ter prosijo Boga, da bi odvrnil vsako nesrečo od njih.

Ravno tako molijo tudi za svoje učitelje, sórodnike in za vse ljudi. V gorečej molitvi obljubujejo Bogu, da hočejo vedno živeti tako, kakor je njemu všeč in dopadljivo.

A tudi zunaj cerkve se dobri otroci večkrat spominjajo na svojega dobrega nebeškega očeta, ter se varujejo storiti kaj tacega, kar bi ne bilo Bogu všeč.

Zato pa Bog ljubi take otroke in njihove starše, blagoslavlja je in jim daje obilo sreče. Od takih otrok pa, ki se Boga nikoli ne spominjajo, odvrača Bog svoje lice.

I. T.

Otroci, kako vam treba, da ljubite mater.

Zorkina mati so zboleli in so ležali bolni v postelji. Vsi otroci so bili zeló žalostni in so stali neprestano okoli njene postelje, proseč ljubega Boga za njeno zdravje. Zorkica se niti ne gane od materine postelje.

Necega dne ugleda steklenico z zdravilom ter vpraša: „kaj je to, ljuba mati?“ Mati jej rečejo: „to je grenko, zeló grenko zdravilo, ki mi ga treba piti, ako hočem da zopet ozdravim.“ — „Dajte ga meni, ljuba mati, da ga jaz izpijem za vas,“ reče Zorkica.

Mati se zeló razveselé nad svojim dobrim otrokom, vidéč, kako jo otroci ljubijo in radi imajo. To je na bolno srce vsake matere boljša tolažba kakor vsa druga zdravila.

Albanija.

Tako se imenuje zapadni del slovansko-grškega póluotoka tjà proti jadranskemu morji; to je dolg all ozeek in gorat pas mej Črno goro, Bosno, Macedonijo in jadranskim morjem ležèč. Del se na tri dele: na severno, srednjo in južno Albanijo. Prebivalci so različne národnosti. Turci živé po mestih, nekaj kot uradniki, nekaj kot vojaci, rokodelci in kupci. Na severu in vzhodu živé Slovani; ob meji črnogorskejsrbi. V južnej Albaniji prebivajo Grki, med katere so se tudi cigani in Armenci zatrosili. V sredini dežele živé malo ne sami Arnavti (Albanci, Skipetari kot pranaselniki te zemlje). Jezik arnavtski je indoevropskega porekla s sosednimi jeziki jako pokazen. Arnavti pišejo z grškimi písmeni, časi pa tudi z izvirnimi znaki abecede arnavtske. Arnavti so najkrásnejše pleme v Turčiji, posebno so Toski, kakor gorcjanci v obče, lepe vitke rasti, močnih pleč, lepega lica in temnih,

Albán.

dolgi las. Obleka jim je posebno krasna; nad robačo (srajco) je telovnik in kazajka, gate nosijo široke. Vsak Albanec je oborožen z dolgo puško in s samokresom; izza pasú mu molí dolg nož. Voditelji nosijo tudi sabljo ob boku. Hranijo se navadno z mlečnimi in močnatimi jedili, s koruzno kašo, z rižom, jajci, kruhom, a ne toliko z mesom. Albanci so sploh trezen, dosti zdrav in krepak narod.

Posebno znamenito mesto v Albaniji je Skader, ki šteje 30.000 prebivalcev in stoji na mestu, kjer reka Bojana teče iz skaderskega jezera. Ljudje se pečajo največ z obrtnijo, tesanjem ladij in kupčijo. V mestu Janini v južnem delu Albanije se nareja z zlatom prešita tkanina in svilenina.

Kako se papir nareja.

Sin. Uganite, dragi oče, kam me so danes gospod učitelj peljali?

Oče. Danes? — Gotovo zopet v delarnico kacega rokodelca, kakor so to užé večkrat storili.

Sin. Ne vem za gotovo, je li tudi to delarnica, kjer mnogo ljudi v jednom velikem poslopji skupaj dela; ta dela to, óni zopet kaj drugega, a naposled delajo vendar vsi na jednej stvári.

Oče. To je tovarna; ti si tedaj bil danes v tovarni.

Sin. Dá, dragi oče.

Oče. Takih delarnic ali tovaren je mnogo na svetu; a vsaka ima svoje imé od one stvári, ki se v njej izdeluje.

Sin. Potem takem sem bil v papirnici, kajti v tovarni, v katerej sem bil danes, izdeluje se papir.

Oče. Drago mi je, da si videl tudi to, kako se papir nareja.

Sin. Oh, oče, kako je to lepo! Nikoli niti mislil nissem, da bi se papir pripravljaval tem pótem, kakor sem to videl danes na svoje oči.

Oče. Ti si zdaj boremi na izkušnji za jeden dan starejši, nego li jaz. Res je, da sem užé mnogo slišal o papirji, tudi bral sem užé mnogo o njem, videl sem tudi naslikane vse one priprave, s katerimi se papir nareja, — a še nikoli nissem imel priložnosti niti časa, da bi bil šel v papirnico gledat, kako se vse to izvršuje.

Sin. Dragi oče! to vam hočem zdaj jaz tako natanko razložiti, kakor da bi gledali na svoje oči.

Oče. Povej mi tedaj nekoliko, dokler bode večerja gotova.

Sin. To užé znate, da se papir nareja iz cunj in starih cap od konopelj in lanú.

Oče. Dá, to mi je znano; a tudi to znam, da so po nekaterih deželah poskušali papir narejati iz listja nekaterih rastlin.

Sin. Cunje se v papirnici odberó druga od druge, a to zategadelj, ker se iz tanjših in boljših cunj nareja tudi boljši in lepši papir, a iz prostejših in debelejših cunj se dela tudi prostejši papir.

Oče. A kako se vse to nareja?

Sin. Krpe razrežejo na majhne kosce ter je mečejo v stope (v ta namen pripravljena korita), katerih mnogo stoji zapored v jednej vrsti. Po dolgoti teh stop se vrti veliko vreteno, ki je góni s pomočjo vode veliko kolo. To veliko vreteno vzdiguje neprenehoma sila veliko tolkač k višku ter je potlej zopet doli spušča. To dela takšen ropot v papirnici, da sva jaz in učitelj, kadar sva hotela drug drugega za kako reč vprašati, morala iz vsega grla vpiti, in še takrat sva se težko razumela.

Oče. Takih tolkač treba, da jih je veliko število, ali pa da so zeló težke.

Sin. Mnogo jih je mnogo, a tudi zeló težke so; a narejene so tako, da se za malo časa vse one cunje izpremené v drobno kašo.

Oče. In to brez vode?

Sin. Ne! Pozabil vam sem povedati, da so vse te priprave tako narejene, da iz bližnjega potoka ravno toliko vode v stope pride, kolikor je je treba.

Oče. To sem si mislil; kajti brez vode ali kake druge tekočine ne bi se mogla narediti kaša iz cunj.

Sin. Ko je kaša už dovolj drobna, potlej jo izpusté v veliko posodo, v katerej je tudi voda, ki izgleda kakor kaka redka apnena voda. Jaz si tudi mislim, da je v tej posodi apno, ki je pomešano še s kakimi drugimi stvarmi. Kadar je treba papir narediti, pomeša se najpred ta bela kaša s palico, potlej se vzame v kalup (model), v katerem se toliko kaše vzdigne, kolikor je gre vanj, in — pola papirja je narejena.

Oče. To gre pa zelo hitro. Nu, kar si o kalupu pripovedoval, moraš mi nekoliko bolj razložiti; kako neki izgleda?

Sin. Kalup je zelo podoben kakemu okvirju; od jedne strani je popóden in je tako velik, kakor treba da je velik papir. Okvir je prepleten od jedne do druge strani z zelo tenko žico (dratom) in to zelo na gosto. Te žice stojé samo toliko narazen, da more tekočina skozi. V sredi je žica olepšana z znamenjem in imenom dotičnega gospodarja, ravno tako, kakor sem to už večkrat videl na kakej póli papirja.

Oče. Nu, zdaj vse to už bolje umejem. Ali hodi in prinesi s pisalne mizice pólo papirja, da jo nekoliko bolj natanko pogledamo.

Sin. (Seže v žep.) Evo jedne pole papirja, ki sem jo sam napravil. Vlažna je še nekoliko, ker je od samega veselja nisem utegnil dalje sušiti. (Razvívši papir.) Le pogledjte, oče! je li temu papirju kaj manjka, ali ni ravno tak, kakor vsak drug papir?

Oče. (Pregledujejo papir.) To me zelo veseli, da si sam poskušal napraviti papir. Ali odkod je toliko teh peg, ki so druga poleg druge?

Sin. To je od ónih žic, s katerimi je kalup od spodaj prepleten. Ali vidite tukaj grb in te velike latinske érke?

Oče. Res je vse tako, kakor mi si pripovedoval. V spomin ti hočem zdaj nekaj napisati nanj, to te bode veselilo; a ti si zaznamovaj današnji dan in leto.

Sin. Dà, dà, oče, to tudi storim! Zapisati si hočem nanj glavne stvari, kako se papir nareja, kakor tudi to, da ga imamo več vrstí, n. pr.: navadni pisalni papir, papir za trgovce, papir raznih barv, poštni papir, tiskovni papir i. t. d. Imamo tudi svilén papir, kakor mi je gospod nadstojnik pripovedoval, ki je naju okoli vodil.

Oče. A jaz ti hočem zdaj še napisati razne vrsti papirja, kakoršnega so naši pradedi imeli, ki so si ga narejali iz trstike, drevesnega lubja in liéja, živalske kože in bombaža (pavole).

Sin. Oh, oče, povédite mi tudi nekoliko o tem, kako so ljudje prišli do iznajdbe papirja.

Oče. Zdaj je už večerja pripravljena. Po večerji, ko bodo tudi tvoji bratje in sestre okoli mize, povedati vam hočem o iznajdbi papirja, da bodo tudi drugi slišali.

And. Dobrotin.

Neumni volk.

(Iz Ruskega.)

Živel je mož, ki je imel psa. Stražil mu je pes hižo, dokler je bil mlad, a kadar je ostarél, prestál je tudi od lajanja. Gospodarju pes omrzne, da vzame vrvco, natvéze mu jo okrog vratú in ž njim otíde v les. Privéde ga k jasénu, ter ga hoče ubiti. Kar zapazi, da staremu psu tekó grenke solze.

Zato se mu zasmili, da ga priveže k jasénu, a sam se odpóti domóv. Ubogi pes ostane v lesu, začne plakati in tožiti. V tem iz-za grma priteče volk ter ga ogovori: „božja pomoč! Dolgo sem te čakal v gostí. Gonil si me od svojega domú, a zdaj si mi sam padel v zóbe. Kaj ti li hočem stvoríti? Čakaj, o vsem te poplačam!“ „Kaj mi li stвориš, ti volk sivi?“ „Sném te s kostmí in s kožo.“ „Oh, volk preprósti! Od same tolsšce ne veš, kaj delaš! To bi tí res po mladej govédini žrl staro psíno? Čemú bi si ób-me lomil zdrave zobe? Moje meso je zdaj tako, kakor gníl parobek. A čuj, naučím te. Pojdi in prinesi mi kos lepe kobilíne, da se malo otávim, potlej mi stvóri, kar hočeš.“ — Volk posluša starega psa in mu prinese četrt kobilíne, rekoč: „ná, a glej, da se mi obredíš!“ Izgovori in odteče. Pes jame obirati meso ter polagoma vse pojé. Za dva dní pridirja zopet volk in povpraša: „kako je? Ali si uže debel?“ „Malo sem se okoristil,“ reče pes, „ali da mi tí prineseš kako ovco, to bi moje meso bilo še mnogo slajše!“ Volku je tudi to po gódi. Zbeží v polje in léže v glóbel ter jame čakati, kedaj prižene pastir éredo. Pastir jo prižene, a volk pogleda iz-za grma, katera ovca bóde najdebelejša, in potem skoči ter jo popade za vrat in odnese psu: „ná ovco; vzrédí se!“ Pes jame odebelévati, požre ovco in začuti v sebi moč. Pride volk ter povpraša: „kakšen si zdaj?“ „Ako bi mi tí še prinesel kos vepríne (divje sviníne), jaz bi odebelél, da bi se tí čúdil! Volk mu je prinese, rekoč: „zadnja moja služba je ta! Za dva dní pridem k tebi v gostí.“ „Prídi si!“ misli pes sam v sebi, „ne bojím se te.“ Volk res pride k opitanemu psu; a kadar ga pes ugleda, zalaje nanj. „Pasja para!“ zavpije volk, „ali se mi hočeš braniti?“ Zažene se v psa, da bi ga raztrgal. A pes nategne žile, postavi se in začne volka gostíti, da v kósmih zaletí dlaka od njega. Volk se jedva izrnje ter zbeží, kar more. Uže je daleč odtekel, a kadar zasliši lajanje, zopet se spustí v beg. Priskače v les, tam leže pod klado in si začne lizati rane. „Preváril in oskubel me je,“ reče sam v sebi. „Katerega po sedaj primem, ta mi ne uide izmej zób.“ Zalizal si je rane ter odšel na lov. Na brdu je stal velik in debel kozel. Volk steče k njemu govoreč: „kozel! prišel sem, da te požrem.“ „Oh ti volk sivi! zakaj bi si zamán ób-me lomil zobe? Rajši zini ondu, kder si zdaj, in odpri svoje široke čeljusti, a jaz ti sam zletím v gobec, da me pogoltneš!“ Volk zíne, a zéva in zéva, no kozlu pride na um ter se zažene z brda, kakor blisk, in trčí volka v čelo, da se zvalí na tla. Kozel ga trka neprestano. Kadar mine tri ure, tedaj se volk stóprav zavé, a glava ga kruto bolí. Zdaj začne misliti, ali je požrl kozla, ali ne? Misli ter misli in reče: „da sem snedel kozla, bil bi moj trebuh polnérjši. Tudi ta me je preslépil!“

Volk žalosten pride v vas, kder ugleda svinjo s praséti. Ujél bi rad katero, a svinja mu ne dá. „Oh ti svinjski obráz neumni!“ reče volk, „tebe in tvoja praséta pogoltnem ob enem.“ Svinja odgovori: „do zdaj se ti nij-sem rógala, a zdaj zvédi, da si velik neumnež!“ „Kako li to?“ „Sam nekoliko premisli! Kako bi uže zdaj pojédal moja praséta, ker nij davno, kar so se po blatu kotála? Malo jih je treba osnažiti in oprati.“ Volk na to pristane. Skupaj otidó in prispéjo do velicega mlina. Svinja reče volku: „strije! stopi na to stran zatvórnice, kder nij vode, a jaz pojdem tebi prasét omívat s čisto vodo.“ Volk je dobička zeló vesel ter otide pod most, a svinja takój

z rileem vzdigne zatvornico in spusti vodo. Voda buhne, odplavi s soboj volka in ga zavrti po strugi, a svinja s praséti domév. Tam se najé in položi mladické spát. Volk razuméje lokavstvo klápaste svinje, in težavno spléza na breg. Lačen se odpóti v les. Dolgo od gládi stoka pod staro búkvijo, a ne more si kaj, da ne bi ga zopet neslo v vas. Blizu gumna vidi žival mrtvičino. „Dobro,“ mrmrá sam v sebi, „kadar se zmračí, najém se, če tudi erkotíne. O sveta srédopostna sreda! mršavíne se bode treba gostiti; a nič ne dé, bolje drži ga, nego lóvi ga.“ Znočí se. Volk se priplázi do gumna ter začne obračati mrho. A lovec ga je uže od večera pasel. Puška počí in volk se zvrne z razbito glavo. Tako je bilo konec sivega volka.

A. K.

Medved in petelin.

(Ruska basen.)

Imel je starček sina trdóumnika. Poprosi trdóumnik, da bi ga oča oženil: „a če me ne oženiš, peč poderem!“ „„Kako bi te ženil? Némamo novcev.““ „Novcev ne, a vol je. V mesnico ga!“ Kadar vol sliši, zbeží v les. Sin zopet jame naganjati: „ženi me, če ne, peč poderem! Rodítelj odgovorí: „„rad bi te oženil, a novcev nij.““ „Novcev ne, a debel oven je. Prodajmo ga v mesnico!“ Oven éuje ter zbeží v les. Trdóumnik ne umolkne: „ženi me; da hitro!“ „„Dejál sem ti, da novcev nij!““ „Novcev nij, a petelin je. Zakoljimo ter specifmo ga in prodajmo pečeníno!“ Petelin sliši ter v les odletí.

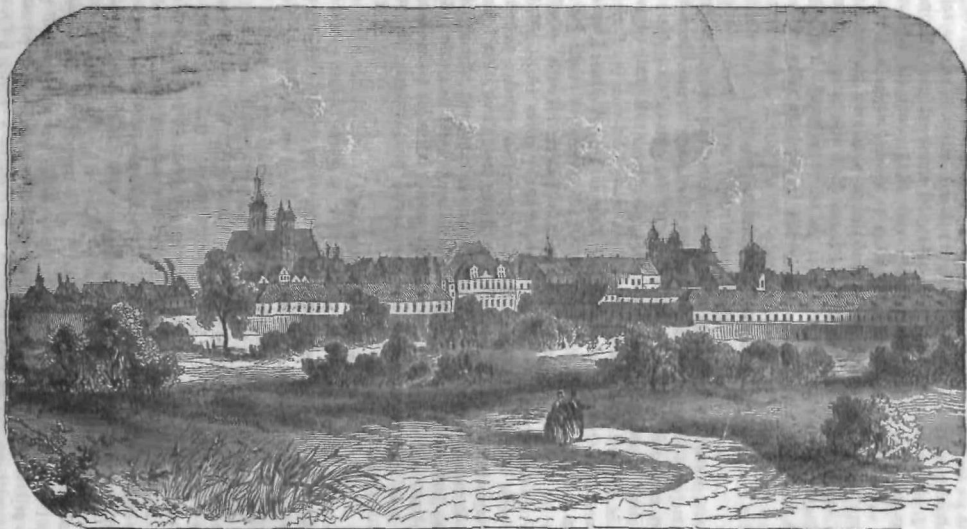
Vol, oven in petelin se snidó ter si postrôje v gozdu izbico. Medved zve in pride k njim, da bi jih snedel. Kadar ga petelin ugleda, poskočí na gredí, zaplosketá s perutnicama in zapoje: „kam, kam, kam, kam! jaz ga sném sám; z nogó poteptám; sekíro imám; nožíček držím, pod ražnom stojím; zakoljem lepó, obésim mesó!“ Medved se ustraši in zbeží brez ozíra. Teče, teče, od straha pade in umerje. Trdóumnik pride v les, najde medveda, odere ga ter prodá kožo. Ob teh novcih se oženi, a vol, oven in petelin se povrnó domov iz gozda.

A. K.

Ovca, lisica in volk.

(Ruski spisal Atanasijev, posl. A. K.)

Šla je po poti ovca. Sreča jo lisica ter je vpraša: „kuma! kam te Bog nese?“ „„Oh, kuma! imel me je mož v éredi, a nij mi bilo živeti. Kadar je divjál óven, vselej sem bila jaz ovca kriva! Zdaj sem se napotíla tja, kamor me ponesó noge.““ „Meni je tudi takó!“ pripoveduje lisica; „ako moj mož kako kuro ujame, vselej sem jaz lisica kriva. S toboj pobégnem.“ Za nekaj časa srečata volka. „Božja pomoč, kuma!“ „„Bog daj dobro!““ odzove lisica. „Ali pojdeš daleč?“ Odgovorí mu: „kamor očí dogledajo!“ Kadar mu še lisica razkaže svoje gorjé, reče volk: „tako je tudi meni; da-li voléčica zakolje jagnje, kdo je kriv? Jaz volk. — Pojdimo skupaj!“ Mej potjo volk zagrabi ovco, rekoč: „ovca! védi, moj je ta kožuh, ki ga imaš na sebi!“ Lisica povpraša: „res? Tvoj li, kum?“ „Nikogar družega!“ „Prisežeš li?“ „„Prisežem?““ „Hočeš li iti v prisego?“ „„Pojdem!““ „Nu, idi, in govóri prisego!“ A lisica je bila uže uganíla, da so možje na poti nastavili past. Volka privede k tej pásti in reče: „tam prisézaj!“ Jedva se volk premakne, to se vspróži past in ga prime za gobec. Volk ostane v pásti, a lisica in ovca otídeta zdravi in veseli.

Kraljevin Gradec.

Kraljičin Gradec.

Gradec nad Labo je jedna najstarejših českich naselbin; kajti omenja se že v „Ljubušinej sodbi“ pod imenom „Holmec Dobroslavski“. V XI. stoletji je kraljičinemu Gradcu zapovedoval Břetislavov sin Jaromir, a pozneje Soběslav. Za Přemisa I. je Gradec že užival svobodo mestjansko, a od Václava II. je dobil v dar vse hiše v predmestji. Ravno ta kralj je odkazal svojej drugej ženi Elizabeti 20.000 tolarjev, h katerim jej je njen drugi soprog Rudolf zopet 20.000 pridal; za te novce je dobila Elizabeta Gradec, Mito in Hrudim v zastavo. V Gradcu je živela Elizabeta preko 30 let in od sih dob so temu mestu dali imé „Kraljičin Gradec“. Kralj Jan je mesto osvobodil vsega davka. Po smrti Karola IV. je tu živela njegova vdova Elizabeta 15 let. Na njenem dvoru je živel Ljudevit Tkadleček, spisovatelj „razgovora mej tožnikom in nesrečo“. Za Husitskih bojev je tu razširjal duhovnik Ambrož učenje Husovo, zaradi česa je Gradec mnogo prestal. Ko je Žižka 1424. l. v Přibislavi umrl, so meseca vinotoka tega leta prenesli njegovo truplo v Gradec in je položili v cerkvi svetoduškej, odkoder so je pozneje prepeljali do Časlave.

Po smrti duhovnika Ambroža 1430. l. je začel pri sv. Duhu župnikovati Jan Rokicana, ki je to službo zvesto opravljal do 1448. leta. Kralj Vladislav, muděč se nekaj časa v Gradcu, obdaroval je to mesto z mnogimi privilegiji; toda upor 1547. l. jim je napravil zopet konec. V 30letnej vojski so Švedje Gradec hudo stiskali, dokler jih niso cesarski 1640. l. zapodili. V tem časi je tu ustanovil Ferdinand II. škofijo, katero je tudi papež Aleksander VII. 1664. l. potrdil. Cesar Jožef II., proglašivši Gradec za trdnjavo, dal je porušiti predmestja in obkóliti mesto z zidom, kakoršen je Gradec nad Labo še dan danes.

Leta 1866. 3. dne meseca julija je imela pri Kraljičinem Gradcu naša armada s prusko zelo nesrečen boj.

Kraljičin Gradec je rodni kraj mnogih znamenitih pisateljev, izmed katerih naj navedem samo te-le: Pavel Vorlični, Václav Placel z Elbinkov, Bohuslav Balbin, Stanislav Vidna, Fr. Švenda, Karol Sudimir Šnajder, Dr. Karol Rokitanski, Václav Vladivoj Tomek in dr. Josip Durdika.

I. V.

Bogatin in ubožec.

(Maloruska pripovedka.)

Bila sta dva brata, jeden jako bogat, a drugi ubožen. Jednoč straži ubožec svojemu bogatemu bratu snope na polji in seděč pod kupom ugleda belo ženo zbirajočo klasje, kar ga je ostalo po rázorih. Ko je uže blizu njega prišla, prime jo za roko ter jo vpraša, kdo je, od kod in kaj tu dela? — „Jaz sem tvojega brata Sreča in zbiram izgubljene klaske, da bi imel več pšenice.“ — „Oj, prosim te, kde pa je moja sreča?“ povpraša ubožec. — „Na vzhodu“, reče mu prikazen in izgine. Zdajci sklene ubožec, da pojde križem sveta iskat si sreče. Ko je odhajal z doma, nenadoma skoči izza peči Beda, plakajoč in prosěč ga, naj jo tudi sè soboj vzame. „Oj, ljuba moja!“ zavrne jo ubožec, „glej! kako si slaba in cesta je daléka — ne dohajala bi

me; toda čaj! tu imamo prazno sklenico, stisni se in zlezi vanjo in ponesem te sè soboj!“ Beda zleze v sklenico, a on nemudoma zatakne zamašek in jo dobro zaveže. Nij šel daleč po cesti, ko pride do necega barja (močvirja); tu seže po sklenico, ter jo trešči v mlakužo. Tako se je oprostil Bede. Čez nekaj časa pride do velicega mesta. Nek gospod si ga vzame v službo, da mu izkoplje klet. „Plačila ne dobodeš nobenega — reče mu gospod — „ali kar kopaje najdeš, vse bode tvoje.“ Ko tako nekaj časa koplje, najde grudo zlatá. Vsled pogodbe naj bi bila njegova; ali on je vendar dá polovico gospodu ter koplje dalje. Konečno prikljuje do železnih vrat; odprè je in glej! pred njim je podzemeljska klet in neizmerno bogastvo v njej. Tu zasliši iz jedne skrinje v kleti glas: „Odpri, gospod moj, odpri!“ On pridvigne pokrov in iz skrinje skoči krasna gospa, vsa bela, pokloni se mu in reče: „Jaz sem tvoja sreča, ki si jo tako dolgo iskal; odslej bodem s teboj in s tvojo družino.“ Na to izgine. A on zopet to svoje bogastvo deli sè svojim prejšnjim gospodom in ostane vkljub temu še vedno neizmerno bogat; imetje se mu množi od dne do dne. A pri tem nikdar ne pozabi, kakšen ubožec je bil poprej ter podpira vsacega, kogar koli tare pomanjkanje. Necega dne sreča, izprehajajoč se po mešu svojega brata, ki je sem prišel po kupčiji. Vzame ga sè soboj domov in mu obširno pripoveduje vse svoje prigodke: kako je videl srečo na polji paberkujočo, kako in kde se je oprostil Bede i. t. d. Gostí ga pri sebi nekoliko dni in potem mu da na pot mnogo novcev in ženi in deci njegovi krasnih darov ter se poslovi od njega po bratovski. Ali brat mu nij bil odkritosrčen, zavidal mu je srečo. Domov gredé neprestano premišljuje, kakó bi na brata mogel zopet poslati Bedo. In ko je prišel na óni kraj, kder je njegov brat sklenico vrgel v barje, jame iskati in iskati, in naposled jo najde. Odprè jo. Kakor bi trenil, skoči Beda vèn; rastoč mu pred očmi skače veselo okoli njega, objema ga in poljublja, zahvaljujoč se mu, da jo je osvobodil ječe. „In zato bodem hvaležna tebi in tvoji rodbini do smrti, in nikdar vas ne zapustim!“ Zamán se je izgovarjal zavistnik, zamán jo je pošiljal k prejšnjemu gospodu: po nobenej ceni se nij mogel znebiti Bede, nij je mogel niti prodati, niti podariti, niti zakopati, niti vtopiti, vedno mu je bila za petami. Blagó, katero je vozil domov, poberó mu roparji na poti; z veliko muko priprosjaji domov, ali mesto svoje hiše ugleda kopico pepela in vse polje mu je med tem pokončala povodenj. In tako nij ostalo bogatino zavistniku drugega, nego — Beda.

J. V.

Prirodepisno - nateroznansko polje.

Av gust in september.

(Obraz iz narave.)

Minol je vroči julij in njegovo mesto je prevzel avgust, ki nas, kakor njegov prednik muči s svojo preveliko vročino. Kar nam je kôsa pustila cvetic, te poruje in zaduši mogočni avgust in ž njimi tudi pravo veselje iz naših sere. Vsa narava je dobila novo lice. Rastlinstvo je stopilo v dôbo zrélosti. Cvetovi naših prijateljic so se izpremenili v plodove, ki nam donajajo mnogo sladkosti in koristi, kakor da bi nas hoteli odškodovati za premiole, ljube nam cvetice. Ne obžalujmo preveč te izgube; vse ima svoj čas, svoj konec, vse svoj grob, iz katerega se porodí novo veselje, novo veličastvo!

A brez vsega lepotičja in cvetja vendar nij avgust. V zeleni travi, ki je zopet pomolila nove bilke iz zemlje, vidimo še mnogo lepih barv, ki prijetno igrajo našim očem. Avgust nam še zmirom deli dovolj cvetic, da si zvijemo šopek in spletemo venček. — Za avgustom nastopi september, v katerem vročina bolj in bolj pojenjuje, ter se je treba za hlada vračati domov v očetovo hišo, kjer nas na mizi čakajo lepa rudeča jabolka in se nam v slast laskajo debele hruške, rumeno grozdje in drugo ovočje (sadje) v polnih košarah. Da nam dobro tekne! A pri tem pogledjmo tudi malo v preteklost, ko so bili vsi ti sadovi še ljubke cvetice, ki so je visoka drevesa vezala v košate šopke in venčke. Kdor jih je takrat ogledoval, temu je serce veselja poskakovalo v sladkej nadi, ker je slutil, kaj pozneje postane iz teh prelepih cvetov. In upanje nas nij varalo! —

Da bi tudi vi, preljubi otroci, bili jednaki takim cvetovom! Da bi tudi vi tako cveteli in se veselili pomladnjega življenja in bi vas Bog varoval pogubljive uime, da obrodite obilo dobrega sadu v radost sebi in svojim staršem!

Zatorej zdaj v slovo še hvaležen pogled na trate in livade, polja in gozde, katerih smo se takó veselili z duhom in srcem, v sreči in veselji! In glej, tû nam v spomin podaja rokó trojnat list, s katerega hočemo čitati, kakor iz kake mnogolistne knjige.

Ta trojnat list je zajčja deteljica, ki pogostoma raste po senčnatih gozdih in se kaj rada druží z rudečimi jagodami in zelenim bršljanom. Iz korenike poganja pri tleh stoječe, lepo-zelene trojnaté listke, ki imajo podobe srčkov. Prav prijeten, kiselkast okus imajo. V pomladi stojé nad listi nežnobeli cvetovi.

Besede pa, ki je čitamo na trojnatih listih deteljice, so:

„Vsemogočnost, modrost, dobrota.“

Te tri besede nam oznanjuje cela narava; a posebno lepo nam je oznanjujejo cvetice.

Vsemogočnost božja je cveticam vdihnila življenje. Jedna sama beseda, — in prva pomlad je razpoložila svoje cvetličnato krilo čez vso zemljo, krilo, okinčano z lepo se strinjajočimi barvami, krilo, polno vonjave in ljubeznjivosti. In kakšno moč je vsemogočnost božja dala materi naravi, da prenoví vsako leto svoje krilo, da oživi stvarstvo v novej krasoti! — Kdo sešteje neštevilne cvetice, ki o prvem klicu, o prvem dihu pomladi prihité na dan, — kdo sešteje njihove različne vrste? — Jedna sama noč odprè tisoče in tisoče popkov in jutranji žarek poljublja cvetove, ki se kopljejo v hladnej rosi okinčanej z biseri in diamanti. Zares, samo božja vsemogočnost more kaj takega ustvariti!

Modrost božja je cvetice tako popolnoma ustvarila, da človeški um nikakor ne more preiskati njihove tvorine. Najnatančnejši drobnogled ne zadovoljuje človeškega očesa, ki opazuje tenke in skrite žilice, po katerih se pretaka življenje cvetic. Kakó se godí, povej mi, če si tako bistroumen, da je ta cvetica rudeča, druga višnja in zopet druga rumena? Kakó je mogoče, da hrani jedna rastlina v sebi krepilno moč in zdravje, a druga strup in smrt! Kakó je to, da iz tega zrna požene taka kal, a iz ónega zopet drugačna? — tem vprašanjem človeški jezik ne more odgovoriti, — pri teh prašanjih je človek nêm! Spoznati mora vsakdo; neskončna modrost božja govori iz cvetic!

Cvetice nam pričajo dobroto in ljubezen božjo. Česar potrebuje človek v življenji, vsega mu je podaril Bog v obilnosti. V cveticah pa nam podaja še mnogo veselja in prijetnosti. Različne barve, podobe in vonjava v vsej svojej mnogovrstnosti polnijo človeku dušo sè sladkostjo in blagostjo. Kakó prazna bi bila polja, kako pusti bi bili gozdi, kako jednolični logi, ako bi imeli samo jedno barvo! A nezapopadljiva previdnost in dobrota božja je raztrosila po zemlji nepopisljivo bogastvo prelepih cvetic — in takó si poišče človek v krilu narave vedrila, veselja in — modrosti!

In takó, preljubi, smo se tudi mi sprehajali po rožnatih potih krasne narave, krepili smo si telo, razveseljevali si srce in z nauki napajali žejnega duhá, čitajoč v knjigi narave tri skrivnostne, nebeske besede, ki so vir prave modrosti! — O da bi je tudi vi razumeli in ves čas svojega življenja v srcih ohranili!

D. Majarén.

Mahovi.

V veličastnem kraljestvu rastlin, ki pokrivajo malo ne vse suho zemeljsko površje ter kinčajo našo zemljo, nahaja naše oko nepopisljivo lepoto. Iz vseh rastlinskih bilk se kaže našej duši neka ljubeznjivost in milota, katera nam, kakor pri kakej mično vbranej pesni, razvedruje srcé. — Težko nam je določiti, katera izmed rastlin je najlepša, ker vsaka ima v svojej različenosti tudi svoje posebnosti, ki nas bolj ali manj zanimajo, a to od pohlevno skritega mahovja do veličastne kraljeve palme. A to stoji, da kolikor lepša je kaka rastlina, toliko bolj jo opazujemo ter preiskujemo njeno notranje življenje in nalogo, katero jej je stvarnik odločil v naravi.

Iz razpoklin mogočnega skalovja, izpod katerega šumlja bister potoček, dvignjejo se majhene, prav mične, zelene rastlinice, ki svoje nežne listke peró v srebrno-svitlih kapljicah ter se napajajo z jutranjo roso. To so rastline, ki nimajo cvetja, kakor druge večje rastline, a vendar imajo še pravo listje. Imenujemo je mahove.

Mahovi branijo skalovite gozde pekočega solnea in silnih vetrov. Ako bi mahovi ne pokrivali visokih gorá, kmalu bi se popolnem izsušili in nič zelenega bi se ne videlo na njih. Kakor morska goba, tako se mahovi napijó mokrote iz podnebja, da potlej napajajo ž njo drevesa in druge rastline, kakor dobra skrbna mati svoje otroke, ki je napaja in redi s svojim mlekom. Mahovi ne rastejo posamezno, nego v velikih gostih rušah in blazinah skupaj. Mah najdeš povsod, posebno po mrzlejših krajih in po visokih gorah, po vlažnih senčnatih gozdih in kraj potokov. Še celó po zidovjih, strehah, drevji i. t. d. raste mah.

Da-si so mahovi zeló majhene in neznatne rastlinice, vendar imajo za naše življenje velik pomén.

Kakor namreč mahovje vedno raste navzgor, v tej méri umira spodaj pod zemljo in utrjuje močvirja; na pustih krajih narejajo mrtve rastlinice tako imenovano črno prst, ki je zeló rodovita. Če opazujemo različne mahove z drobnogledom, najdemo v njih zeló lepo sestavo. Máhov se šteje nad 500 plemen, ki je navadno delimo v listnate mahove in jeternjake. Pomnožujejo se z delitevjo svojih vejic ali pa z izrastki iz korenin. — Kakor nobena

rastlina, tudi mahovi niso brez vse koristi. Ne samo to, da so potrebni za ohranjenje vlage, za narejanje prsti in šote, rabimo je tudi za nastiljo, mehka ležišča in blazine. In kadar obhajamo spomin „vseh vernih duš“ meseca listopada, takrat gre marsikateri otrok v gozd, da si ondu nabere mehkega mahovja, katerega splete v venec ter položi na gomilo, kjer mu počiva prerano umrli atej ali mama, bratee ali sestra. — Tudi za okinčanje oken po zimi in napravo lepih jaslí o Božíči potrebujemo zelenega mahú.

Ognjeslav C—, Mozirski.

Prirôdopis za male otroke.

3. Konj.

Konj je najlepša domača žival. Telo ima poraščeno s kratko, gosto dlako. Gobec ima širok in kosmat, vrat dolg in z grivo olepšan. Noge ima visoke, tenke in močne, očesi veliki in živi. Ušesi mu stojite po konci in ste gibični. — Konj živi po vsem svetu. Najbolj pripraven je za ježo in vprego. Po nekaterih krajih ljudje konjsko meso uživajo. Konj hrče in rezgetá. Po barvi je konj: belec, kostanjevec, rujavec ali vranec.

4. Vol.

Vol je največja in najkoristnejša domača živalina. Telo mu je pokrito z dlako, ki je rujave, bele ali črne barve. Na glavi ima vol po dva okrogla, gladka, votla rogova. Gobec ima gol in moker, nosnici široki. Pod vratom ima visečo kožo, ki se podvratnik imenuje. Rep ima čopast. Vol orje in vozi. Daje nam kožo in dobro, okusno meso.

Razne stvari.

Drobtine.

(Plôčica) je šolsko orodje. Velika je ali majhena, nova ali stara, po-barvana ali nepobarvana. Nekateré plôčice imajo lesen okvir in plôčo od skrila. Plôčico imamo, da pišemo, računimo in rišemo na-njo.

(Stol) je hišna oprava. Velik je ali majhen, okrogel ali oglat, nov ali star, po-barvan ali políran. Stol je lesen, spleten ali poblazinjen. Ima sedalo, naslonilo in štiri noge. Stole nareja stolar ali mizar. Stoli nam so, da sedimo na njih. Lepo polirani in poblazinjeni stoli so dragi.

(Bob) je rastlina. Ima debelo steblice in sivozelene mesnate liste. Cvetje je belo ali višnjevasto. Stroki

so podolgasti, debeli in okroglasti. Seme je jajčasto-okroglo in rudečerujavo. Bob je v jutrovih deželah domá; po nekaterih krajih ga mnogo sejejo.

Kratkočasnice.

* Dva kmeta gledata vojake pri vojaških vajah. Dalj časa je gledajóč, reče prvi drugemu: „nikakor mi ne gre v glavo, zakaj mórajo vojaki zdaj jedno a zdaj zopet drugo nogo vzdigniti in potem dalj časa na jednej nogi stati.“ Na to mu odgovori drugi: „to je zeló pametno, kajti če vojak v boji jedno nogo izgubi, potlej lahko hodi ob drugej nogi, ako se je tega užé poprej dobro naučil.“

* Šaljivec: Gospodje! jaz vas hočem nekaj vprašati in kdor mi odgovori na moje vprašanje, temu se priklonem do tal. Poslušajte tedaj! Necemu človeku se je sanjalo, da popotuje po morji. Poleg njega na ladiji sta sedela njegova žena in njegov jedini sin. V tem hipu nastane strašen vihar in ladija je bila v velikej nevarnosti.... Popotniku se zdi, da mu pravi neki notranji glas, da se samo s tem reši pogina, ako žrtvuje ženo ali pa svojega jedinega sina morskim valovom. To je bila grôza za ubozega popotnika. Ženo in otroke je ljubil čez vse... Katerega svojih ljubih naj tedaj pahne v globočino morja? — Gospodje! kdo mi odgovori na to vprašanje in pové, kako bi rešil ubozega popotnika iz njegove velike zadrege? — Vsi poslušalci se globoko zamislijo — a nobeden ne zna, kaj bi odgovoril šaljiven. Na to on sam takole odgovori: „gospodje, nič nij lahkejšega nego to! Jaz bi namreč šel k popotniku in bi ga zbudil iz njegovih sanj, in rešen je iz vseh zadreg.“

Lj. V.

Nekaj za kratek čas.

(Priobčil J. Lj. Varjačič.)

Poslušajte otroci! Tukaj na mizi imam pod svojim klobukom tri kosce kruha. Zdaj vzamem izpod klobuka košček za koščekom, ter snem vse tri kosce. Ali glejte! Za malo časa imam zopet vse tri kosce pod svojim klobukom. Kdo ugame, kako to?

(ΟΑΝΤΙΣ ΕΝ ΚΛΟΒΟΥ ΚΑΙΝΕΡΟΝ ΟΥΚΑ)

Uganke.

- 1) Česa ti nobeden človek ne more povedati?
- 2) Kdo ima na tisoče čes, pa vendar ne vidi?
- 3) Katere noge nima prstov?
- 4) Kdo zna dve črki, pa se jih nij nikoli učil?

- 5) V katerej vodi nij nobenega peska?
- 6) Katere živali nima roke, ne nog, ne perot, pa se vendar urno gibljejo?
- 7) Kje je središče zemlje?
- 8) Polno sito lesnikov, a samo jeden oreh. Kaj je to?
- 9) Kateri lonec ima luknjo, pa nij ubit?
- 10) Kako izpremeniš te tri črte **|||** v pet, a ne smeš nobene zraven pripisati?

(Odgonetke uganek v prihodnjem listu.)

Odgonetke uganek v 7. „Vrtčevem“ listu.

1. Polž; 2. Petelin; 3. Solnce; 4. Ogle-dalo; 5. Kadar je pečen; 6. Zélnata glava; 7. Jezik.

Slovstvene novice.

* Sv. Cecilija, list za pučko cerkvenu glasbo i pjevanje. Tako se imenuje nov časopis, ki je začel z mesecem julijem izhajati v Zagrebu in prinaša lepe cerkvene napeve. Izdajatelj mu je Miroslav Cugšvert, učitelj na kr. vadnici v Zagrebu. List izhaja po jedenkrat na mesec in stoji za vse leto 4 gl.

Trdo vezani „Vrtci“ od poprejšnjih let se še dobé po naslednjem ceni:

Vrtec od 1871. leta za 1 gld. 30 kr.

Vrtec „ 1874. „ „ 1 „ 50 „

Vrtec „ 1875. „ „ 2 „ — „

Vrtec „ 1876. „ „ 2 „ — „

„Vrtca“ od 1872. in 1873. leta nemamo več.

Uredništvo „Vrtčev“.

LISTNICA. Gosp. G. S.: Vaš napev „Primorska“ nij ugoden za natis. Tudi besede nijso primerne našemu listu. — F. M. v T.: Radi bi ustregli Vašej želji, ako bi „Vrtci“ imeli toliko naročnikov, da bi se ne dali izgube. Nabirajte nam novih naročnikov in radi bomo storili z novim letom tudi to, kar je Vaša želja. — F. F.: Nekateri Vaših uganek je „Vrtci“ užé prinesel v poprejšnjih letnikih. A vendar pošljite nam, kar imate; narodne uganke v „Vrtci“ radi priobčujemo. Tudi dobrih kratkočasnic nam primanjkuje. — O. M. v Gradcu: V prihodnjem listu znabiti porabimo nekoliko Vaših drobtin. — L. H. benešeljat v V.: Plačali ste užé poprej za vse leto; zatorej smo Vam poslanih 1 gl. 30 kr. zapleali na račun prihodnjega leta 1878. Srčen pozdrav! — Jernej B. v D.: Poslali ste nam 1 gl. 30 kr.; a poprej nij bilo še nič plačanega; zatorej ste za letošnje leto še 1 gl. 30 kr. na dolgu. Sprejmite naš pozdrav! —